

Prof. Dr. Bahri SAVCI (1914 - 2 Kasım 1997)

ADD'nin Onur Kurucularından olan Prof. Dr. Bahri SAVCI, "insan hakları" kavramını Türk kamuoyuna tanıtılmasına öncülük etmiş, Siyasal Bilgiler Fakültesinde "İnsan Hakları Merkezi"nin kurulmasını sağlamıştır.

Yaşamı ve Yapıtları

1914'te babasının memuriyeti dolayısıyla Balıkesir'in Sındırgı ilçesinde dünyaya geldi. 2 Kasım 1997'de Balıkesir'de yaşamını yitirdi. 1933'te İstanbul Erkek Lisesini, 1936'da Mülkiye Mektebini bitirdi. Bir süre İzmir Defterdarlığı'nda hukuk şefi olarak çalıştı. 1936'dan başlayarak çeşitli ortaokullarda tarih ve coğrafya öğretmenliği yaptı. 1942'de Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinde (SBF'de) asistanlığa başladı; burada önce doçent ardından da anayasa profesörlüğüne yükseldi. 1961'de Anayasa Komisyonu üyeliği görevinde bulundu.

Prof. Dr. SAVCI, Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu'nda başkanlık yaptı. Siyasal Bilgiler Fakültesinde "İnsan Hakları Merkezi"nin kurulmasına öncülük etti. 12 Mart döneminde TRT'de yapılan bir açığoturma da söylediği direnme hakkına ilişkin sözleri üzerine gözaltına alınarak 1 ay tutuklu kaldı. 1983'te Basın Yayın Meslek Okulunda öğretim görevlisiyken -yaş sınırından ötürü dört ay sonrasında emekliye ayrılması beklenirken- Ankara Sıkıyönetim Mahkemesi tarafından üniversitedeki görevine son verildi. 46 yıllık akademik yaşamına son dersinde yapacağı konuşmayla veda etmeye hazırlanan Prof. Dr. SAVCI, kendisiyle yapılan bir söyleşide bu olay hakkındaki soruya şu yanıtı vermiştir: "Emekliliğime zaten 4 ay kalmıştı. Dolayısıyla kişisel olarak bu karar beni hiç etkilemedi. Ancak içimde, insanın yüreğinde kalan bir ok gibi giderek daha çok kanayan ve acı veren bir üzüntü var. Üzüntüm de meslek arkadaşlarım, fakültem, kürsüm ve İnsan Hakları Merkezimiz için."

Bahri SAVCI, Atatürkçü Düşünce Derneği'nin onur kurucuları arasında yer almıştır.

Bahri SAVCI, uzun yıllar mesleki dergiler ile günlük ve haftalık olarak yayımlanan pek çok dergi ve gazetede insan hakları, hukuk devleti, demokrasi, laiklik ve çağdaşlaşma konularında makaleler yazdı. Ayrıca Cumhuriyet gazetesinde Kemalizm, laiklik ve hukuk alanlarında makaleleri yayımlanmıştır. "İnsan hakları" kavramını Türk kamuoyuna anlatan öncü adlardan biriydi. 1986'da Mülkiyeliler Birliği Vakfı tarafından Prof. Dr. Bahri SAVCI'nın Türk siyasal ve anayasal yaşamı hakkında incelemelerinden oluşan "Bahri Savcı'ya Armağan" başlıklı kapsamlı bir çalışma hazırlanmıştır. (Muammer AKSOY, Ahmet Taner KİŞLALI, Mümtaz SOYSAL, Yekta Güngör ÖZDEN ve daha birçok aydınının yazılarından oluşmaktadır.)

Yapıtları

- İnsan Haklarının Kanun Yolu İle Korunması (1953)
- Siyasi İktidarı Bağlama Çabasının Geçirdiği Seyir (1957)
- Laik Düşünce ve Hareketinin Gerilemesindeki Tehlike (1958)
- Ara Seçimler Üzerine Tartışmalar (1958)
- Demokrasiyi Var Kılan Fikir ve Müesseseler Üzerine (1958)

- Türkiye'de Anayasa Gelişmelerine Bir Bakış (Y. Abadan ile birlikte, 1959)
- Türkiye'de İnsan Haklarının Gelişimi (1959)
- Demokrasi Üzerine Çıkan Tartışmalardan Çıkan Meseleler (1959)
- Türkiye'de Meclis Hükümet Münasebetleri Üzerine Bir Bakış (1960)
- Demokrasimiz Üzerine Düşünceler (1963)
- Hürriyet Üzerine Düşünceler (1968)
- Batılı İlkeler Altında Demokratikleşme (1975)
- Bir Çağcıl Demokrasi Anlayışı (1976)
- Atatürk Düşününün Özündeki Temel Öğeler (1981)
- Türk Devriminde Siyasal Hukuk Alanında Olanlar (1981)
- 1982'nin Getirdikleri (1983)